

Inhoud

Voorwoord 7

HET BATSEBA-SYNDROOM – Inleiding 10

Overmoed, hormonen en risico's • Het Batseba-syndroom en de zeven hoofdzonden • Aanpak van deze studie

1. LUST of seksuele obsessie 27

Kindertijd en hechtingskwesaties • Midlifecrisis en de *Torschluss Panik* • Introversie, eenzaamheid en depressiviteit • Ouderdom en het verjongingsmotief • Conclusie

2. GULZIGHEID of verslaving 55

Alcoholisme • Drugsverslaving • Conclusie

3. HEBZUCHT of corruptie 74

Transparantie • Race om het geld, geld voor de race • Welverdiend • Een welwillend oor • Conclusie

4. GRAMSCHAP of machtsmisbruik 103

Vuile trucs • Geheime intriges • Machiavellisme • Georganiseerde misdaad • Conclusie

5. GEKTE of geestesziekte 133

Depressief en suïcidaal • Dementie en alzheimer • Conclusie

6. ONTKENNING van sterven	159
Generaties • De grote leugen • Conclusie	
7. TROTS of overmoed	175
De aanmatiging van de jeugd • Vrouwen met lef • Conclusie	
DE HORMOONHYPOTHESE – Afsluiting	195
Bijlage: selectiecriteria	207
Dank	210
Noten	211
Literatuur	244
Register	248
Over de auteur	252

HET BATSEBA-SYNDROOM

‘Macht corrupteert’ (Lord Acton)*

Inleiding

Dit boek gaat erover hoe veel van de hoogste leiders, in de grootste democratieën van onze tijd, vielen voor ten minste een van de zeven klassieke verleidingen of ‘hoofdzonden’ toen ze eenmaal aan de top kwamen of bleven. Dit werd meestal verborgen zolang als ze in functie waren, omdat het schandaal anders zeker tot hun val had geleid. Vaak gingen hun vertrouwen pas na hun aftreden, of zelfs na hun dood, praten en werd een volledig beeld van hun ontsporingen langzaam zichtbaar. We zullen zien dat zelfs de vechtscheidingen van hun naaste medewerkers soms tot belangrijke onthullingen leidden.

* Het volledige citaat is: ‘Macht corrupteert, en absolute macht corrupteert absoluut (...) Grote mannen zijn vrijwel altijd slechte mannen.’ Dit citaat stamt uit een beroemde brief uit 1887 van de Britse Lord Acton (1834-1902), aan bisschop Mandell Creighton. Het is echter een variatie op een citaat van de Franse dichter en politicus Lamartine, die in 1848 schreef dat ‘absolute macht zelfs de beste karakters corrupteert’. En dat was weer een variatie op een citaat van de Britse eerste minister William Pitt de Oudere uit 1770: ‘Onbegrensde macht neigt ertoe de geest te corrumperen van degenen die haar bezitten.’ De bredere context was natuurlijk het doorlopende debat over de absolute macht van de vorst, en de geziene noodzaak daaraan in wetten paal en perk te stellen.

Ik zal verderop in deze inleiding de betekenis van de term ‘het Batseba-syndroom’ toelichten en ingaan op de zeven verledingen of hoofdzonden waarvoor de leiders vatbaar zijn. Maar laat ik hier alvast beginnen met één veelzeggend concreet geval om een idee te geven waar het in dit boek zoal over zal gaan. Daarna zal ik uitvoeriger terugkomen op abstractere zaken zoals de opzet en de aanpak van deze studie.

Overmoed, hormonen en risico's

President John F. Kennedy was de grote held uit mijn beginnende studententijd. Hij leek visie en idealisme uit te stralen. Hij leek met zijn mooie, elegante vrouw en schattige jonge kinderen het ideale gezin te belichamen. De moord op hem schokte ons, en er volgden meer politieke moorden: op zijn broer Robert, op de gematigde zwarte dominee Martin Luther King, op de radicale zwarte leider Malcolm X, en op anderen.

Als internationaal secretaris van een wereldwijde studentenfederatie werd ik in die tijd voor een congres in Washington uitgenodigd, en ik vond het geweldig dat Robert Kennedy hoogstpersoonlijk onze handen kwam schudden. Velen bezochten daarna het graf van zijn broer John op Arlington, en ik was geraakt door het gevoel van velen dat we een groot leider waren verloren.

Kennedy's naaste medewerkers waren inmiddels bezig de legende van zijn ‘duizend dagen’ vorm te geven, en zijn vermeende Camelot-project voor een betere wereld (genoemd naar het schitterende kasteel van de mythische koning Arthur). Het duurde daarna maar liefst een kwart eeuw(!) voordat de eerste kritische biografieën verschenen, die een kijkje achter de schermen gaven.

Tegen die tijd was de legende echter al grondig geworteld in de officiële geschiedschrijving. Als gevolg daarvan weten slechts héél weinigen dat John Kennedy in het Witte Huis verslaafd was aan zowel seks als drugs. Dat zal de lezer dan ook waarschijnlijk

als vergezocht en ongelofelijk in de oren klinken. Lees daarom goed hoe zorgvuldig deze beweringen en andere inmiddels zijn onderbouwd.

De veronderstelde grootste overwinning op het gebied van de buitenlandse politiek (bij de roemruchte Cubaanse raketencrisis) blijkt bovendien op een volstrekt verkeerde voorstelling van zaken te berusten door geheimhouding van de ‘andere’ helft van de deal. Wel is het waar dat zijn zwakheden mede voortvloeiden uit grote onevenwichtigheden in zijn hormoonhuishouding als gevolg van een zorgvuldig geheimgehouden ziekte.

We zullen in het afsluitende hoofdstuk van dit boek zien dat dergelijke onevenwichtigheden de laatste jaren in verband zijn gebracht met een mysterieus ‘winnaarseffect’ in het brein van topmensen. Dat effect slaat uiteindelijk trouwens vaak om in een ‘verliezereffect’, omdat ze te veel risico nemen.

President John F. Kennedy (ook wel Jack genaamd) was verkozen met een heel kleine marge. Hij werd de eerste echte televisiepresident en was omringd door een zeer effectief en loyaal team van *image makers*: woordvoerder Pierre Salinger, speechen ghostwriter Ted Sorensen, historicus Arthur Schlesinger en anderen. Zij creëerden de legende en zorgden ervoor dat die bleef voortbestaan.

Kennedy's voorouders waren als immigranten van het straatarme Ierland naar het snelgroeïende Boston gekomen, waar Johns vader rijk was geworden en actief werd in de politiek. Het gezin was katholiek, en vader Kennedy werkte vaak samen met andere katholieke immigranten, zoals de Italianen. De kinderen kregen een strenge opvoeding, met een duidelijk verschil tussen de jongens en de meisjes. De oudste dochter, die niet in het geïdealiseerde plaatje paste, werd daar spoedig uit verwijderd.¹

Vader Kennedy was vaak weg en openlijk overspelig. Hij gebruikte zijn banden met Hollywood om het met jonge sterre-

tjes aan te leggen, had een langere relatie met filmster Gloria Swanson, en met schrijfster Clare Booth (getrouwd met mediamagnaat Henry Luce) – en volgens een onlangs verschenen biografie met ‘honderden andere vrouwen’.²

Moeder Kennedy was triest en afstandelijk. Zoon John zei eens tegen een intimus: ‘Mijn moeder heeft me nooit echt vastgehouden en geknuffeld. Nooit! Nooit!’³ John werd op jeugdige leeftijd naar een kostschool gestuurd. Hij kwam aan als een verlegen jongetje, maar werd later vlot en charmant. Vanaf zijn studententijd ontwikkelde hij zich tot een playboy en seksverslaafde. Hij had vaak onenightstands en vluchtige verhoudingen, en een biograaf noemde hem zelfs een bigamist vanwege een – door John ontkend en verborgen – vroeg impulsief snelhuwelijk.⁴

‘Jack had een totaal onvermogen om een emotionele band aan te gaan.’

Een trouwe vriendin zei over hem: ‘Jack had een totaal onvermogen om een emotionele band aan te gaan, met wie dan ook.’ Een ander zei: ‘Hij was emotioneel onrijp. Zijn gevoel had geen diepgang. Ze waren allemaal zo, aan de mannelijke kant van de familie. Ze kregen het vanzelf overgedragen – door de vader, die op alles jaagde wat een rok aanhad.’ Zelfs de zus met wie hij het meest verbonden was, zei: ‘Ik ben als Jack, niet in staat tot diepe affectie.’⁵

Een van Kennedy’s wat langer durende vroege relaties was die met de Deense Inga Maria Petersen, later Arvad geheten. De bekende Kopenhaagse krant *Berlingske Tidende* had haar op haar achttiende als schoonheidskoningin gekozen. Nadat ze de Columbia School of Journalism in New York had gevolgd, werkte ze een tijdje in de hoofdstad voor de *Washington Times-Herald*.

Door tussenkomst van propagandaminister Joseph Goebbels wist ze twee interviews met Adolf Hitler te regelen, en schreef: ‘Je hebt meteen sympathie voor hem. Hij lijkt een-

zaam. Zijn ogen, die een vriendelijk hart tonen, kijken je recht aan. Ze sprankelen met kracht.’ Hitler noemde haar op zijn beurt ‘de perfecte Nordische schoonheid’. Ze begeleidde hem naar de Olympische Spelen in Berlijn en werd uitgenodigd voor het huwelijk van zijn latere rijksmaarschalk Hermann Göring.

Na haar terugkeer naar de vs en de uitbraak van de oorlog liet de FBI haar schaduwen als een mogelijke nazispion en maakte geheime bandopnamen van haar romantische ontmoetingen met een jonge marineofficier, genaamd... John Kennedy. Er wordt gezegd dat hij directeur Edgar Hoover later gevraagd had om haar naam te zuiveren, zodat hij met haar zou kunnen trouwen. Zelfs als president zou hij nog hebben geprobeerd om de hand te leggen op de betreffende geluidsbanden.⁶

Toen John de politiek in ging, veranderde zijn manier van doen niet. Zijn latere kritische biograaf Thomas Reeves haalde Kennedy’s nauwe politieke vriend Tip O’Neill aan, die droog vaststelde dat ‘hij meer mooie jonge vrouwen vanuit het hele land liet invliegen dan iemand kon tellen’.

Een andere vriend zei later: ‘Hij raakte nooit emotioneel betrokken. Hij sliep met een meisje, en dan liet hij haar door iemand naar het vliegveld brengen.’ Weer een ander zei: ‘Er kan geen twijfel over bestaan dat Jack het actiefste libido had van enige man die ik ooit heb gekend. In dat opzicht was hij absoluut ongelofelijk. En het werd erger naarmate hij langer getrouwd was.’

Een man die geregeld vrouwen bezorgde aan allerlei politieke figuren, was de secretaris van de Democraten in de Senaat. Hij vertelde de alternatieve biograaf Seymour Hersh over Kennedy: ‘Hij zei alleen maar, weet je, ik krijg migraine als ik niet elke dag een nieuw lekker stuk krijg’ (p. 389). Het verhaal gaat dat hij zijn eerste cruciale tv-debat met Nixon had voorbereid door een callgirl naar zijn kamer te laten komen. Vervolgens gaf hij aan dat dit bij alle verdere debatten moest worden herhaald, en ook bij latere optredens.

Een van zijn maîtresses schreef: ‘Hij hield van trioetjes – hijzelf en twee meisjes. Hij was ook een voyeur.’ Een voormalige medewerker schreef: ‘Ik hoorde hem zelfs tegen een van zijn vriendjes zeggen: “Ik ben niet klaar met een meisje voordat ik haar op drie verschillende manieren gehad heb.”’⁷ Biografen ontdekten later dat hij zijn leven lang geslachtsziekten had gehad, en had doorgegeven.⁸

Zijn gedrag veranderde niet toen hij tot de verheven positie van POTUS – President Of The United States – was verkozen. Integendeel. Een van de eerste dingen die hij in het Witte Huis deed, was het opknappen van het zwembad en het aanleggen van een nieuwe verbindingsgang naar de lift – die rechtstreeks toegang gaf tot zijn privévertrekken. Die werden veelvuldig het toneel van sekspartijen, terwijl zijn vrouw en kinderen een groot deel van de tijd feitelijk in het nabije Virginia woonden.

Zijn gedrag
veranderde niet toen
hij tot president was
verkozen.

Hersh (pp. 240-246) spoorde vier mannen van de bewaking uit die tijd op en interviewde hen. Ze zeiden dat hun tevoren was verteld dat ze dingen zouden kunnen zien die ze beter onmiddellijk weer konden vergeten, en dat ze nooit eerder met iemand over die zaken hadden gesproken – niemand zou hen hebben geloofd. Een van de medewerkers van de president had als taak om een regelmatige toevoer van nieuwe jonge vrouwen te regelen, van studentes tot prostituees.

Zanger Frank Sinatra stelde presidentskandidaat Kennedy voor aan de zesentwintigjarige Judith Immoor (naar latere echtgenoten ook wel Campbell of Exner genoemd), en ze kregen een relatie. Ze bezocht hem ten minste twintig maal in het Witte Huis, en beweerde later dat ze een abortus van hem had gehad.⁹ Ze kreeg ook een relatie met twee gangsters uit Chicago, die zeiden dat ze hem daar aan de beslissende voorsprong van 4500 stemmen hadden geholpen, die uiteindelijk cruciaal waren voor zijn nationale overwinning. Judith vervoerde als

koerier grote sommen geld en geheime berichten tussen Kennedy en de maffia, die haar connecties in Havana aansprak om Castro te vermoorden. Toen het onderzoek daarnaar later eindelijk van de grond kwam, werden de twee gangsters vermoord.¹⁰

Ondertussen werd ‘een constante stroom jonge vrouwen in stilte toegelaten tot het huis van de regeringschef’. Een oud-medewerker van het Witte Huis ‘die een dagboek bijhield, onthulde later hoe de president de zaken regelde met zijn medewerkers en staf. Hij beschreef Jacks neiging om naakt te zwemmen met vrouwelijke gasten en schetste de inspanningen van personeel om later de kamers te doorzoeken’ op belastend materiaal.

Alternatief biograaf Reeves voegt daaraan toe: ‘Insiders wisten dat Kennedy ook seks had met verschillende leden van zijn staf. De geheime dienst noemde een eenentwintigjarige en een drieëntwintigjarige Fiddle en Faddle. (...) Het waren allebei aantrekkelijke afgestudeerden die met de president meereisden, en vaak op ongebruikelijke uren werden opgeroepen om hun plichten te vervullen.’¹¹

Pas een halve eeuw later, in 2011, kwam een vrouw met een boek over haar jeugdzonden als negentienjarige stagiaire in het Witte Huis. Tijdens haar vierde dag op het werk, zei ze, had Kennedy’s persoonlijke assistent haar eerst enkele sterke daiquiricocktails gegeven, waarna de drieënveertigjarige president zelf kwam om haar een persoonlijke rondleiding aan te bieden. En vervolgens haar maagdelijkheid te nemen – op het bed van de First Lady. Hun verhouding duurde meer dan een jaar, en ze vergezelde hem op verscheidene van zijn reizen. Maar hij gaf haar ook opdracht om andere mannen seksueel te bedienen.¹²

Er waren ook verhalen over seksuele escapades tijdens presidentiële trips. Meer dan eens ‘ontsnapte hij in New York aan zijn lijfwacht om onopgemerkt naar een feestje te gaan. Op die manier raakte hij gescheiden van de legerofficier die hem

moest volgen met de nucleaire codes vastgeklonken aan zijn hand.’ Ondertussen, zo voegde een politieke consultant daaraan toe ‘zouden de Sovjets ons naar de hel en terug hebben kunnen bombarderen’.¹³

Toen Judith Immoor uit beeld was verdwenen, begon een derde langere relatie. Kennedy had naar verluidt zo’n ‘dertig afspraakjes’ met Margot Pynchot, getrouwd met en vervolgens gescheiden van Cord Meyer. Met die echtgenoot was ze eerder schijnbaar betrokken geweest bij allerlei idealistische zaken zoals het ‘wereldfederalisme’, voordat hij voor de CIA begon te werken, uiteindelijk als plaatsvervangend hoofd van de afdeling Dirty Tricks. Ze woonde in de chique voorstad Georgetown en was nauw bevriend met de vrouwen van andere hoge regeringsambtenaren. Net als de CIA zelf werd ze enthousiast over de effecten van ‘acid’.¹⁴

In zijn autobiografie claimde lsd-goeroe Timothy Leary later dat hij haar van spullen had voorzien voor een reeks lsd-sessies met Kennedy. Ze probeerde vriendinnen zover te krijgen om hetzelfde te doen met hun hooggeplaatste partners, omdat ze het gevoel had dat dit hun geest zou verruimen, dat het hen zou bekeren tot wereldvrede, en dat het een einde zou maken aan de Koude Oorlog.¹⁵

Een jaar na de moord op Kennedy werd Margot Pinchot Meyer vermoord. Er werd een verdachte gearresteerd, maar later weer vrijgelaten. Zij had aan een trouwe vriendin verteld dat als zoiets ooit zou gebeuren, ze onmiddellijk naar haar huis moesten gaan om haar dagboek weg te halen, met allerlei vertrouwelijke details. Omdat de vriendin zelf in het buitenland was, vroeg ze haar zus om dat te doen.

Die het deed met haar echtgenoot, de journalist Ben Bradlee (toen bij *Newsweek*, later managing editor bij de *Washington Post* tijdens het Watergateschandaal). Maar toen ze er aankwamen, troffen ze daar al hun gezamenlijke vriend James Angleton aan, de baas van de CIA-contraspionage in eigen persoon,